

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
UNIVERSITATEA DE ARTE DIN TÂRGU-MUREȘ
ȘCOALA DOCTORALĂ

TEZĂ DE ABILITARE

*Practica pedagogiei teatrale – instrument al cunoașterii și
autocunoașterii umane.*

Conf. Univ. dr. **Radu Silviu Olăreanu**

2021

CUPRINS

Rezumat	3
Abstract	6
I. Scena Viselor	9
1. <i>Imaginație și creativitate</i>	<i>14</i>
2. <i>Libertatea creatorului</i>	<i>22</i>
II. Emoție și receptare în relația actor – public	26
III. Regizorul „O fabulă a zborului“	35
1. <i>Subtilitatea relațiilor regizor – actor</i>	<i>38</i>
IV. Teatrul „Studio“ - Formatorul destinelor artistice	44
1. <i>Confluente Metodă / Experiment</i>	<i>46</i>
2. <i>Studentul actor: persoană, personaj, personalitate</i>	<i>51</i>
V. Spectacolul de teatru – Opțiuni repertoriale	60
1. <i>Mărgăritarele unui basm</i>	<i>63</i>
2. <i>Șoaptele misterului tragic</i>	<i>64</i>
3. <i>Drama rătăcitorului destin</i>	<i>67</i>
4. <i>Țipătul înecat al terorii</i>	<i>70</i>
5. <i>Nunta dintr-un templu nou</i>	<i>73</i>
VI. Managementul cultural între concepție și realizare	78
VII. Metoda Augusto Boal – cercetare în practică	85
VIII. În loc de Epilog	96
Bibliografie	101

Rezumat

Teza de față, reprezintă principalele mele realizări profesionale, ulterioare obținerii titlului de Doctor în Teatru, din 2006 la U.N.A.T.C București, reflectând stadiul actual al cercetărilor mele, precum și proiectele de dezvoltare ale carierei didactice, cu accent pe dezvoltarea resursei umane, studentul și actorul pe componentele psiho-pedagogice, în crearea cadrului optim de realizare a obiectivelor incluse în curricula universitară.

Așadar am abordat consecvent, linia de dezvoltare individuală a personalității artistice, a studentului actor, dar și continuitatea acestuia în instituția teatrală unde își va desfășura activitatea. Acest binom de acțiune, ce urmărește capacitățile de formare ale tânărului actor în mediul universitar și mai departe în teatru, reprezintă preocuparea mea constantă din ultimii treizeci de ani, petrecuți la catedră, observațiile ce decurg de aici în obținerea performanțelor profesionale.

Consider ca fiind imperios necesar abordarea fenomenului teatral din perspectiva învățământului superior, al cunoașterii și dezvoltării capacității de creație a studentului actor, a pârghiilor de comunicare cu acesta, a studiului individual și colectiv, absolut necesar, pentru înțelegerea rolului pe care acesta îl are în dezvoltarea artei spectacolului. Atenția o acord pedagogiei teatrale din cele două perspective importante: a artei actorului, și a artei regizorului. Formația mea profesională, înglobând aceste două specializări, și anume, o licență obținută în 1991 în arta actorului, la Institutul de Artă Teatrală din Târgu-Mureș și o licență în arta regizorului de teatru, obținută la Universitatea de Arte din Târgu-Mureș în anul 1999. Am activat ca actor angajat la Teatrul Tineretului din Piatra Neamț și Teatrul Național din Târgu-Mureș și mai departe ca și colaborator, în calitate de regizor invitat la unele teatre din țară. De asemenea, vreau să evidențiez faptul că activitatea mea de conducător a numeroase lucrări de licență și lucrări de dizertație ale studenților mi-a întărit convingerea că domeniul cercetării pedagogiei teatrale este unul de primă importanță în formarea actorului și a regizorului în condițiile dezvoltării tot mai dinamice a artei noastre.

Importanța Teatrului „Studio“ al Universității de Arte din Târgu-Mureș este reliefată în această lucrare prin exemple concludente, ce vin în sprijinul celor afirmate, anume că, eficiența metodelor pedagogice, își găsesc răspunsul în spectacolul prezentat publicului în cadrul unor stagioni teatrale, în condiții identice cu cele oferite de un teatru. Analiza receptării rolului interpretat, și al spectacolului în general, este o preocupare a mea permanentă. Aceasta, s-a concretizat în multe spectacole montate pe scena Teatrului „Studio“ care au devenit lucrări de referință, atât din perspective practice, cât și teoretice, ale tinerilor absolvenți. Așadar, procesul de dezvoltare pedagogic, pornit în anii de început de studiu al artei actorului, este atent urmărit în lucrarea de față, și este evidențiat pe parcursul ei de către mine, tocmai aceasta abordare ritmică și constantă, pe care învățământul teatral artistic, este obligat să-l parcurgă în definirea unor relații de creativitate și în același timp, de obiectivare a pedagogului, în raporturile cu studentul actor.

Teza de abilitare pune accentul și pe formarea mea profesională, pe cercetarea în domeniul artei spectacolului, și nu în ultimul rând, pe o analiză interumană serioasă, a tot ce înseamnă individ și conexiunile acestuia, cu societatea în care el însuși devine observator și deopotrivă creator. Experiențele mele teatrale, sunt analizate succint și condensat, oprindu-mă îndeosebi, la cele mai importante, pe de o parte, dar și care au evidențiat un conținut pedagogic de substanță, pe de altă parte.

Fac referire pe parcursul tezei, atât la rolurile realizate, la spectacolele montate dar și la activitatea universitară. În cadrul tezei, aduc în atenție, un eseu pe marginea teoriilor artei teatrului ale secolului douăzeci, care vine să completeze cercetarea științifică în cadrul practicii teatrale. Domeniu experimentat și cercetat de mine în cadrul proiectului european „Acces egal la educație pentru minoritățile etnice din România“, desfășurat pe parcursul a nouă luni de zile, al anului universitar 2018-2019, în cadrul căruia, Universitatea noastră, a fost partener. Teza mea de abilitare, este împărțită așadar, în opt capitole. Dar accentul este pus, îndeosebi, pe studiul creației artistice individuale și în mod special, am urmărit să analizez componenta pedagogică, în relația student actor - pedagog și relația regizor - actor. Abordarea acestor relații din punctul de vedere al comunicării, în principal, și al înțelegerii depline a unor mecanisme, ce duc la îmbogățirea personalității artistice, încearcă să clarifice studiul complex al naturii creatoare, a individului, și să-l obiectiveze în raport cu propria creație.

Este o temă de cercetare, ce mă preocupă de mult timp, și studiul meu se va concretiza într-o carte, ce va apărea foarte curând. Aceasta, poate deveni un îndrumător pentru tinerii studenți, din cadrul școlilor de teatru. O încercare de a pune relația dintre creator și creație, într-o lumină cât mai clară, accentuând în permanență nevoia de cunoaștere individuală, și justa relaționare cu lumea. Diferențele care apar între lucrurile percepute și adevăratele noastre capacități interioare de realizare a unui produs artistic, devin iată, studii de cercetare și de adâncă introspecție, în cadrul artei actorului și artei regizorului de teatru.

Viața trăită, netrăită, dar imaginată, reprezintă studiul fundamental al devenirii artistului, într-o lume, care pune accentul din ce în ce mai mult pe concretețea vieții, pe simplificarea ei, și pot spune chiar pe eludarea stărilor și trăirilor cu adevărat proprii ființei umane. Experiența îndelungată pe care o am în acest domeniu, mi-a arătat transformările pe care le-a suferit societatea, și implicit arta noastră, în raport cu omul creator, și cu omul receptor, de artă. Teza mea de abilitare, care vine din perspectiva unui practicant al artei teatrale, cercetează concretul și resorturile ce fac din acesta, un posibil teren de inspirație creatoare, dar și un posibil teren de explorare a naturii umane, care, de cele mai multe ori, se dovedește a fi neatentă la schimbări și întotdeauna capabilă de un mimetism bolnăvicios.

Viitorul artist și arta ce o reprezintă, trebuie să fie una autentică, dezvoltată în direcția educării simțurilor, pe înțelegerea societății și a celor ce o compun, și de asemenea, pe observația continuă a tot ce-l înconjoară. Pot afirma în concluzia acestei prezentări, că actorul, împreună cu regizorul, sunt parte din conținutul vieții trăite și netrăite, dar cu o sete de cunoaștere a naturii umane, ce îi fac pe aceștia, adevărați pedagogi ai timpului lor.